Er Ísland uppselt?

Staða og horfur í ferðaþjónustu á málþingi um sveitarfélög og ferðaþjónustu

Konráð S. Guðjónsson
Greiningardeild Arion banka
3. mars 2017

Arion banki
– fyrir framtíðina

Síðustu 9 ár slá út árin 59 þar á undan í komum erlendra ferðamanna

Jafn margir ferðamenn í janúar sl. og samtals í júní og júlí 2007

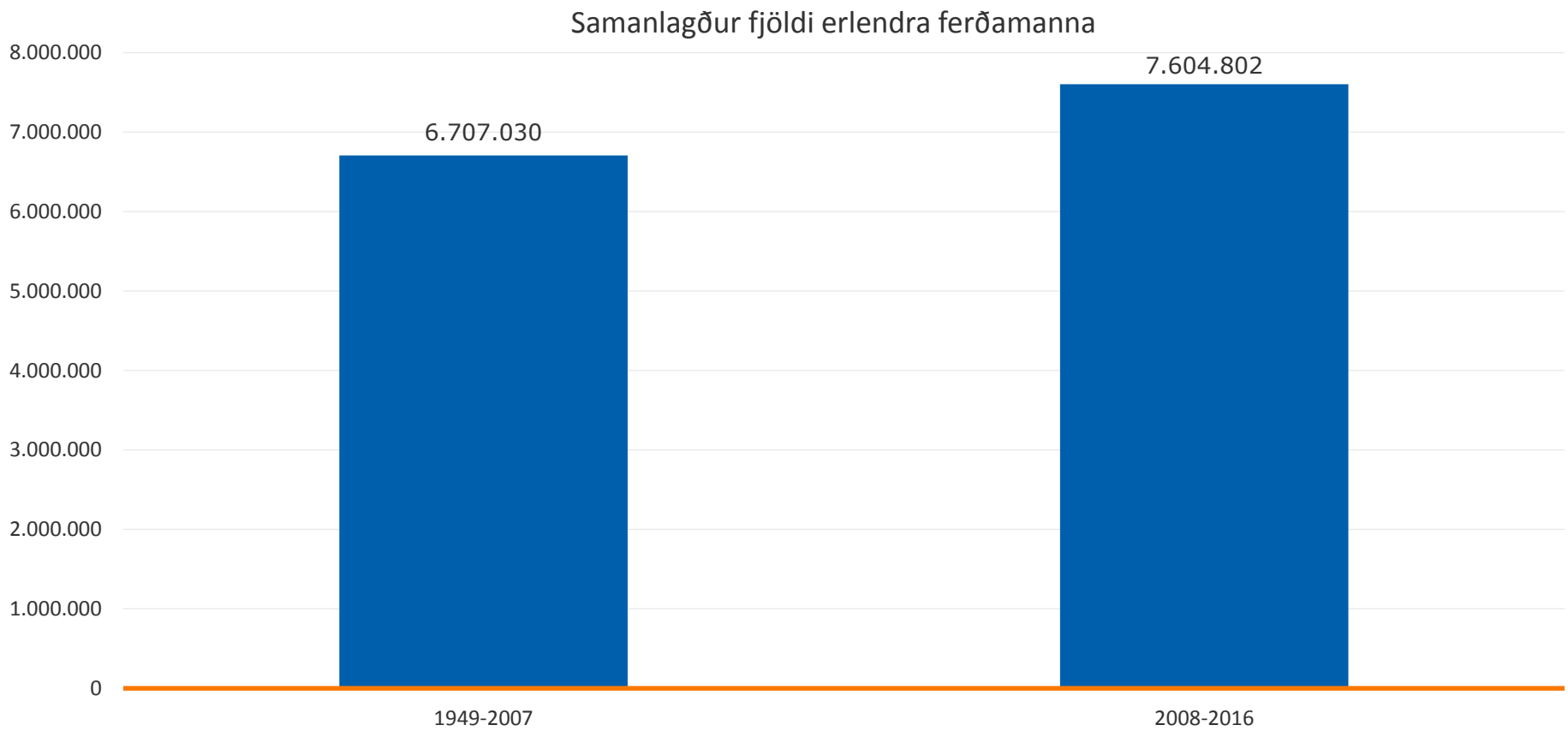

Heimild: Ferðamálastofa, Greiningardeild Arion banka. *Spá fyrir 2016

Arion banki – fyrir framtíðina

Hvað ef? Hagvöxtur síðustu ár – með og án ferðaþjónustu

Ferðaþjónusta stóð beint undir ca. 10% af vergri landsframleiðslu í fyrra

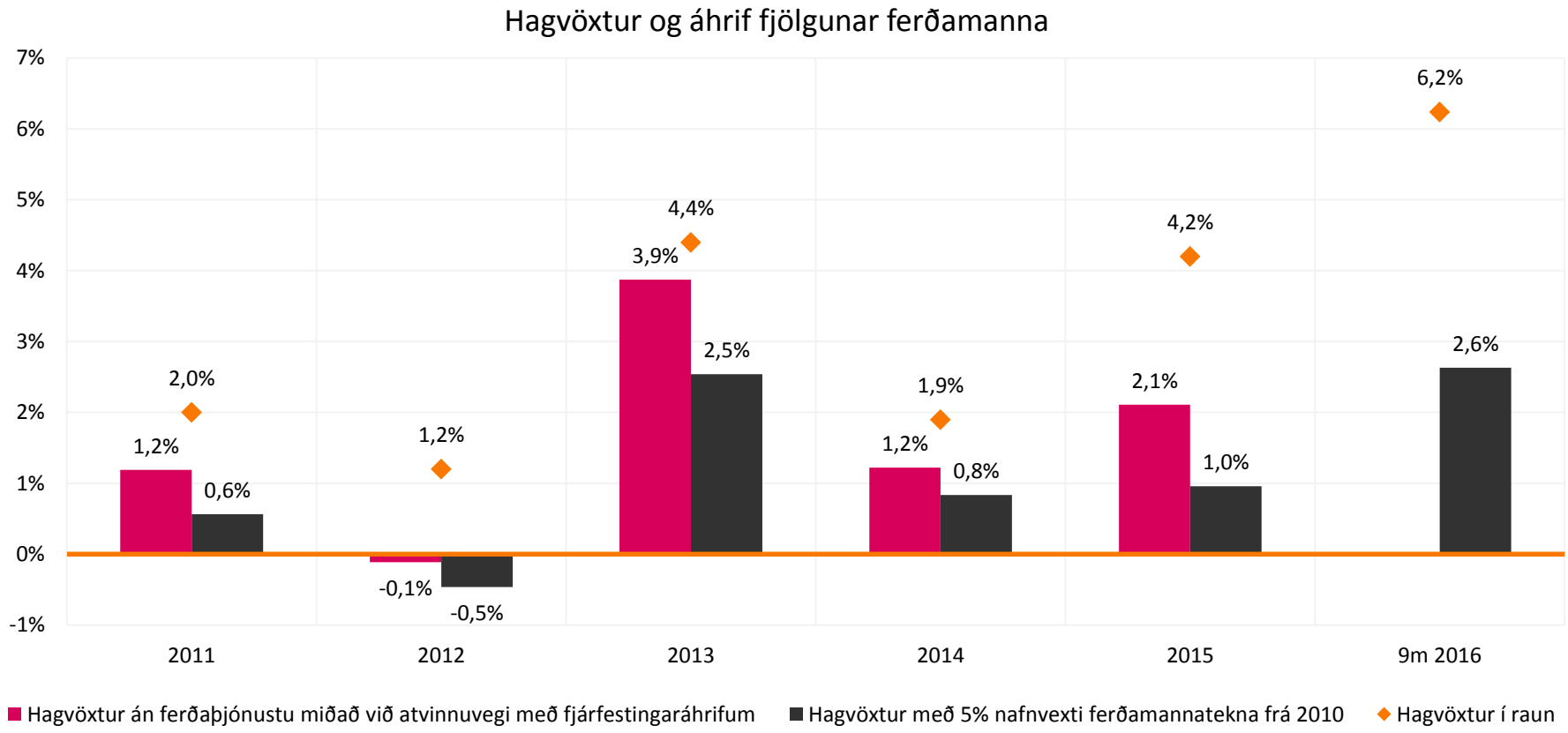

Heimild: Hagstofa Íslands, Greiningardeild Arion banka

Gjaldeyrisforðinn hefði stækkað mun hægar án fjölgunar ferðamanna

Og viðskiptaafgangurinn væri í besta falli rýrari

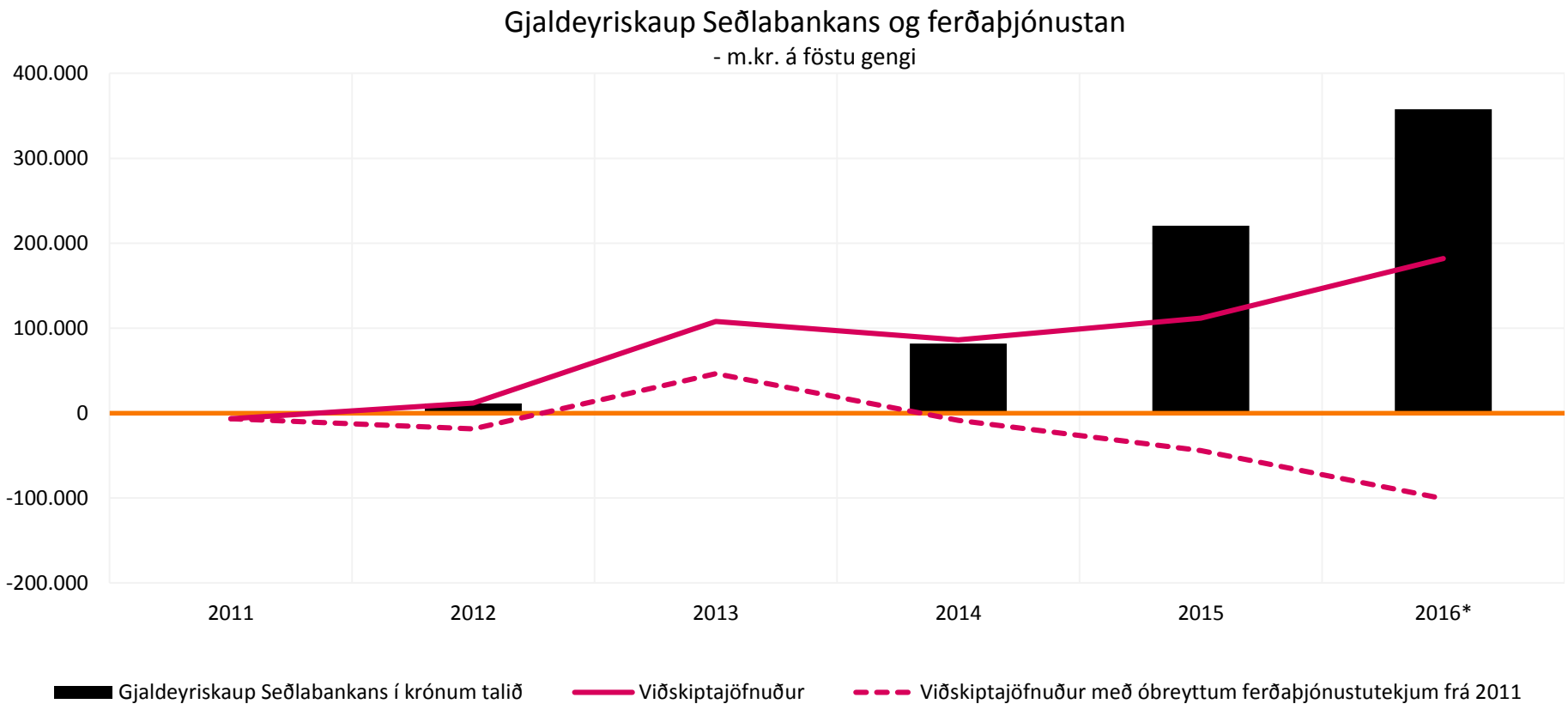

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands, Greiningardeild Arion banka. *Áætlaðar ferðþjónustutekjur og viðskiptajöfnuður

Arion banki – fyrir framtíðina

Spáum rúmlega 2,2 milljónum ferðamanna í ár...

... og að fjöldinn fari í 2,5 milljón árið 2018

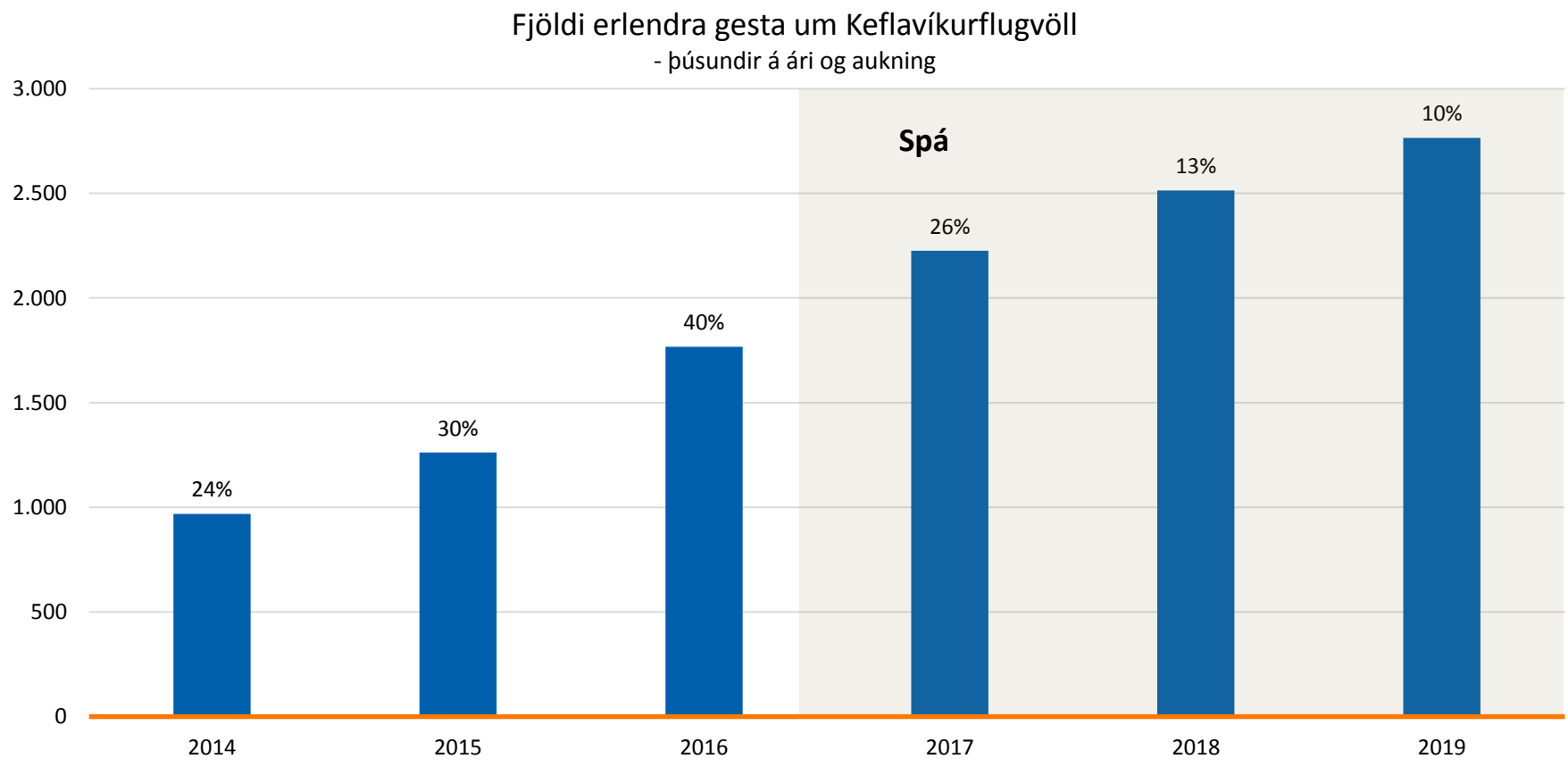

Heimildir: Ferðamálastofa, Greiningardeild Arion banka

Arion banki
– fyrir framtíðina

Jafn margir erlendir ferðamenn 2017-2019 og 2008-2016

Ef spáin rætist, sem er stórt ef

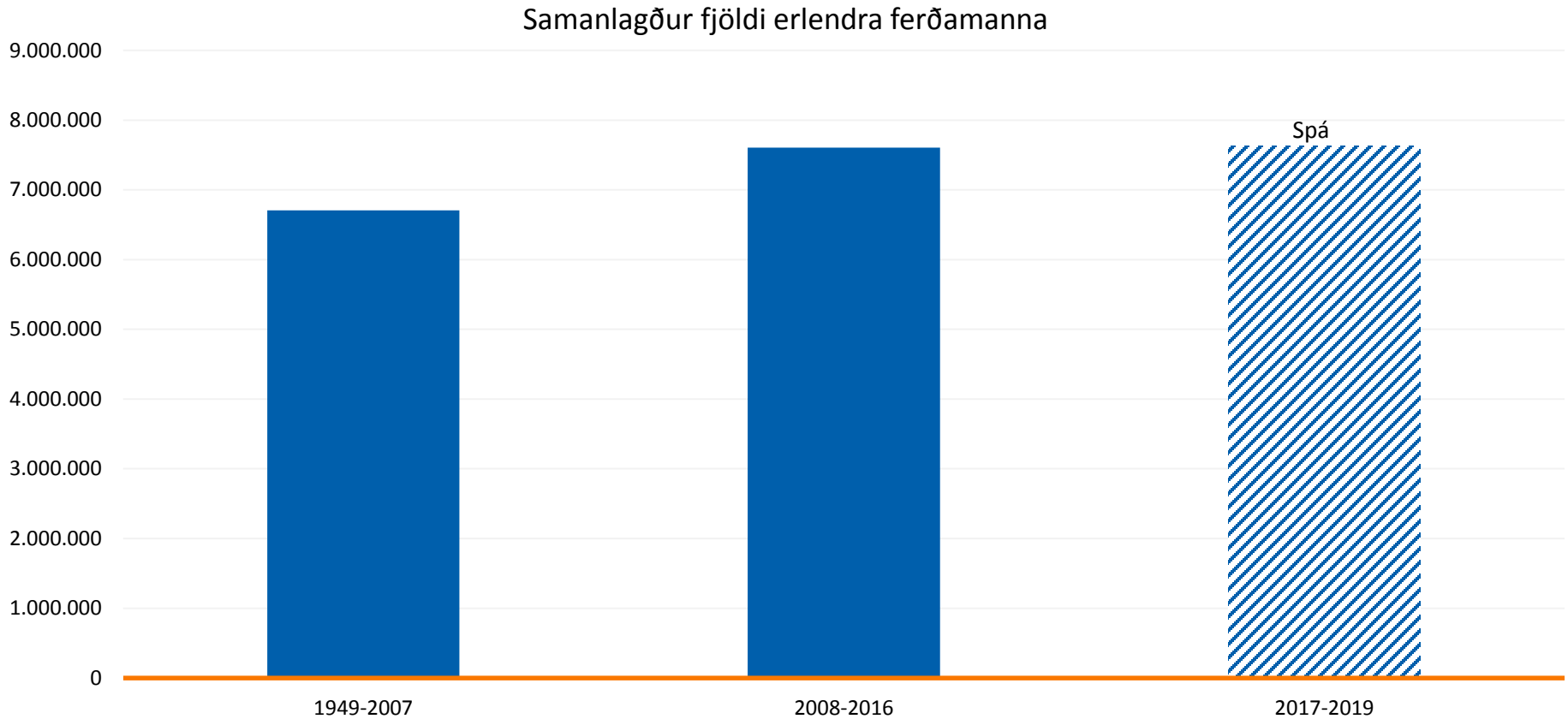

Heimildir: Ferðamálastofa, Greiningardeild Arion banka.

Óvissan um fjölda ferðamanna er mikil og spár hafa reynst ónákvæmar

Ferðaþjónustan er seig en ekki ónæm fyrir áföllum og óvissan um komur ferðamanna er talsverð

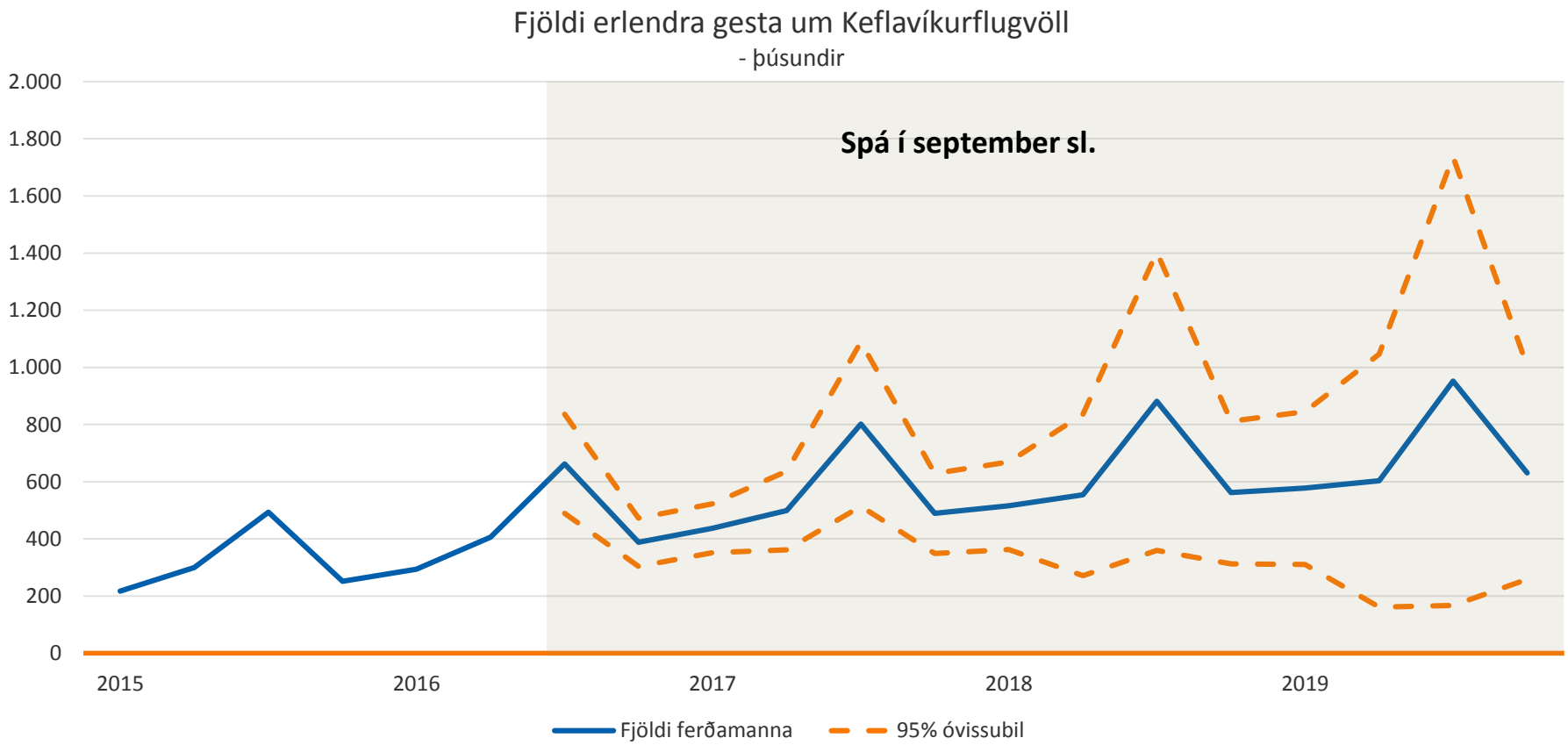

Heimildir: Ferðamálastofa, Greiningardeild Arion banka

Nokkrir óvissu- og áhættuþættir

Erum að feta óþekkta leið

- Flugframboð
- Náttúruhamfarir
- Nálgumst hratt ýmis þolmörk:
  - Þolmörk náttúrunnar
  - Þolmörk samfélagsins
  - Þolmörk vinnumarkaðar
  - Þolmörk innviða
- Gengi krónunnar

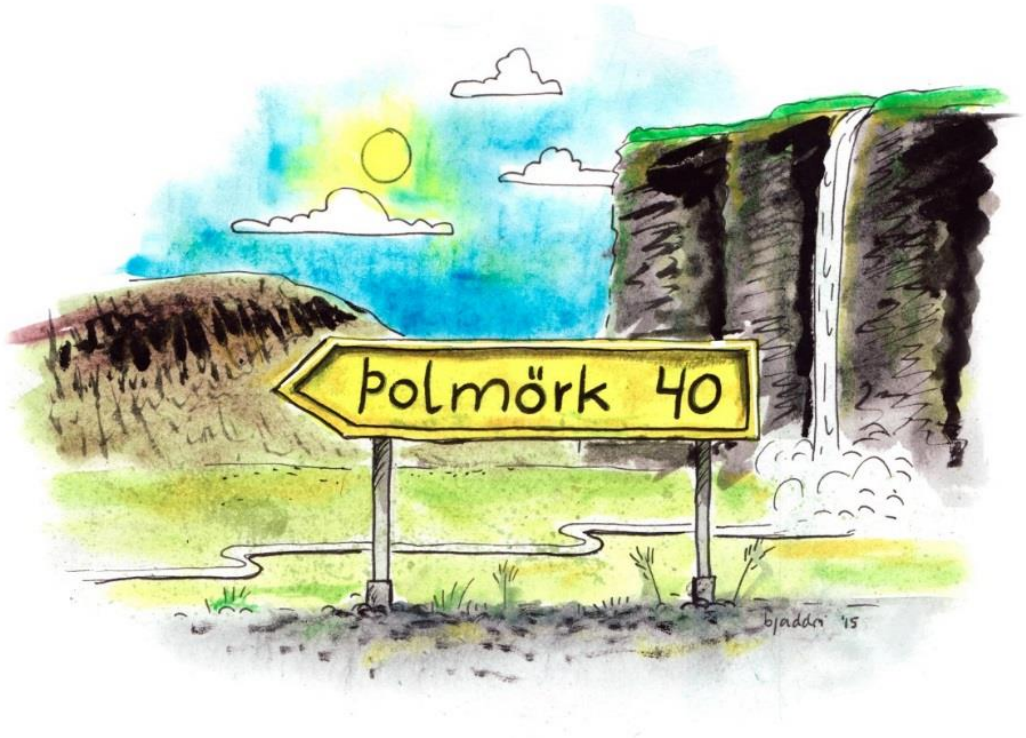

Arion banki
– fyrir framtíðina

Ísland er líklega orðið dýrasta land í heimi

Mun hátt raungengi halda aftur af frekari fjölgun ferðamanna næstu misseri?

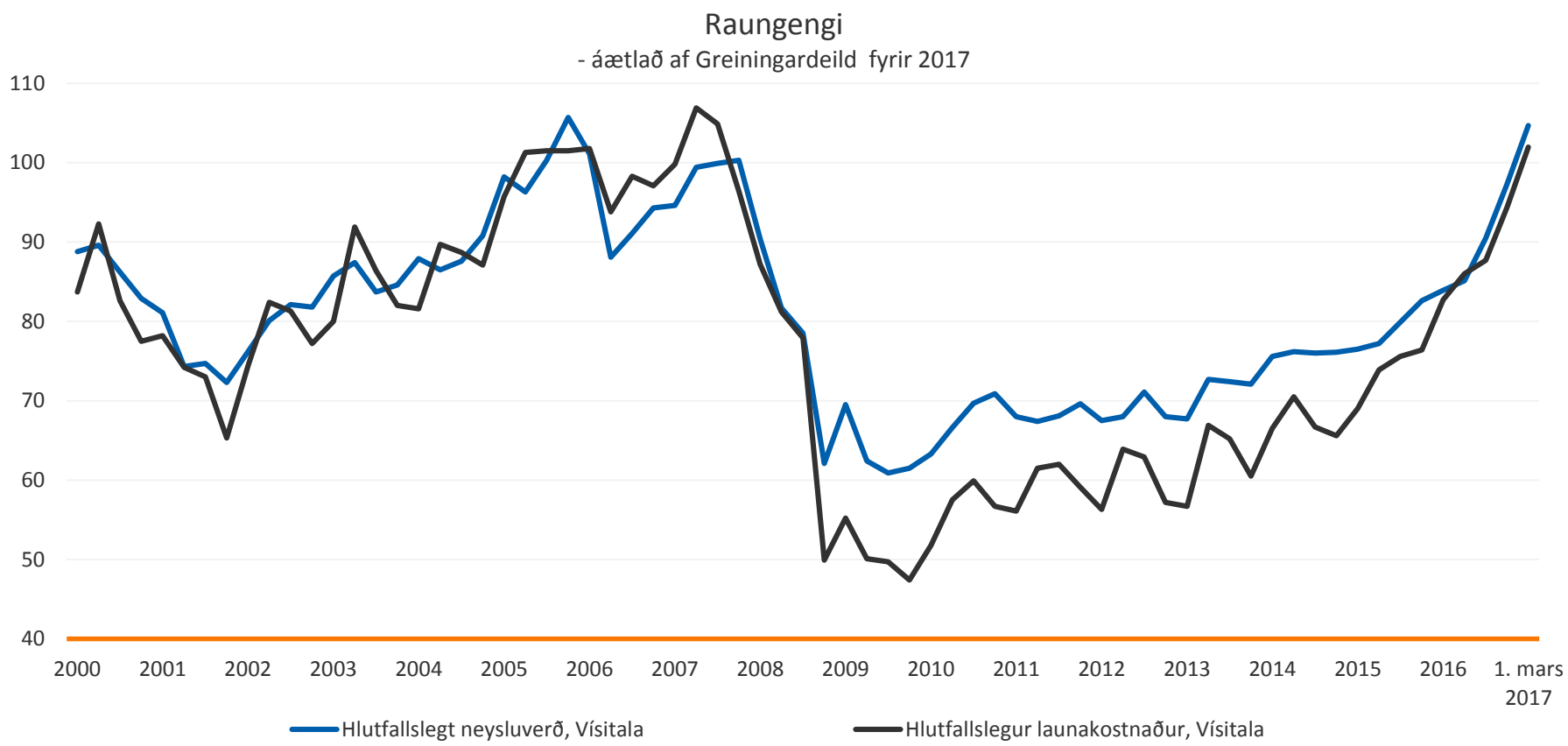

Heimildir: Seðlabanki Íslands, Hagstofa Íslands, Greiningardeild Arion banka.

Arion banki – fyrir framtíðina

Kaupmáttur Íslendinga í erlendis hefur aldrei verið jafn mikill vegna styrkingar krónunnar...

...sem þýðir að laun hér eru óvenju há, en það er verðið líka. Neysluverð á Íslandi er nærri 15% hærra en í Noregi og 3% hærra en í Sviss.

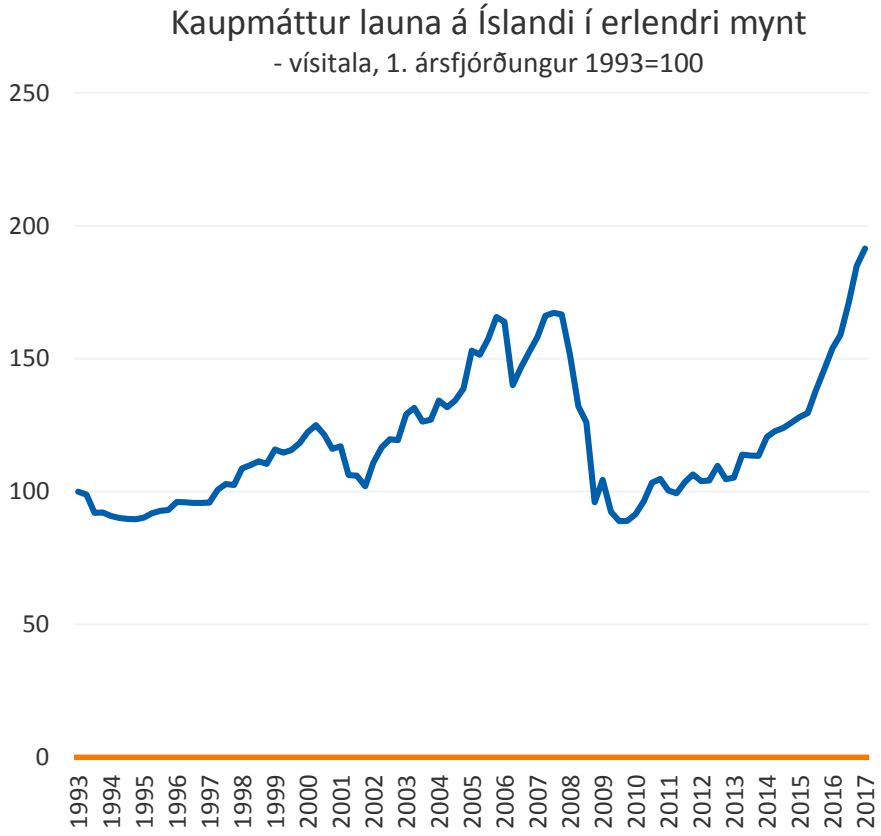

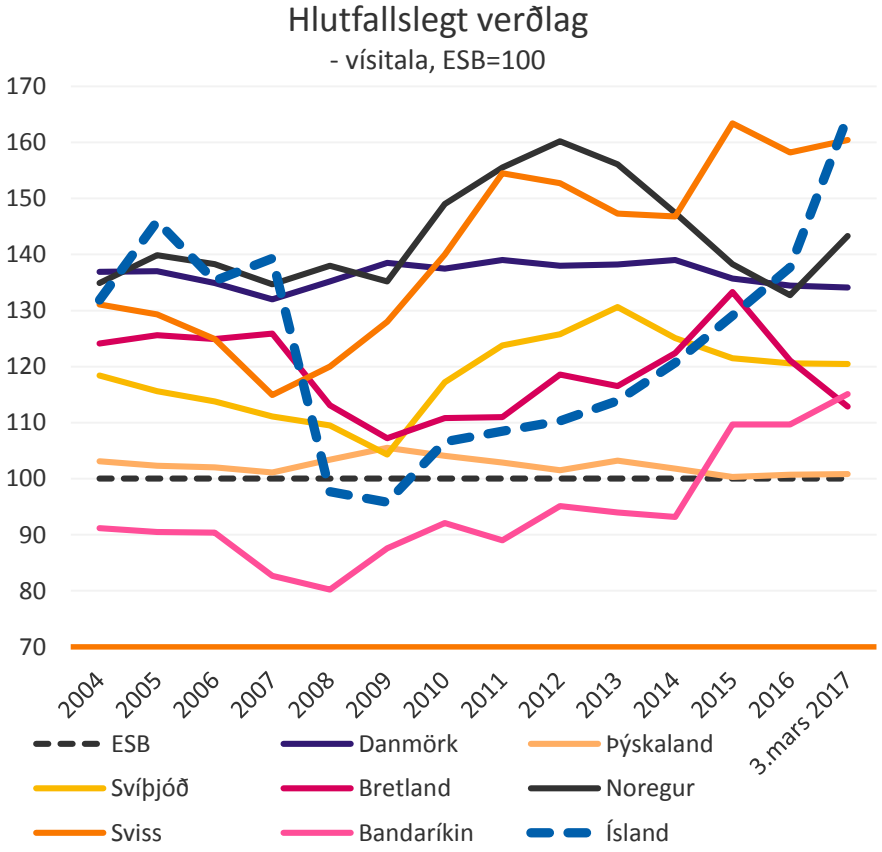

Arion banki
– fyrir framtíðina

Koma erlendir ferðamenn með „hollensku veikina“ til landsins?

Hversu mikið bitnar uppgangur ferðaþjónustunnar á öðrum útflutningsgreinum?

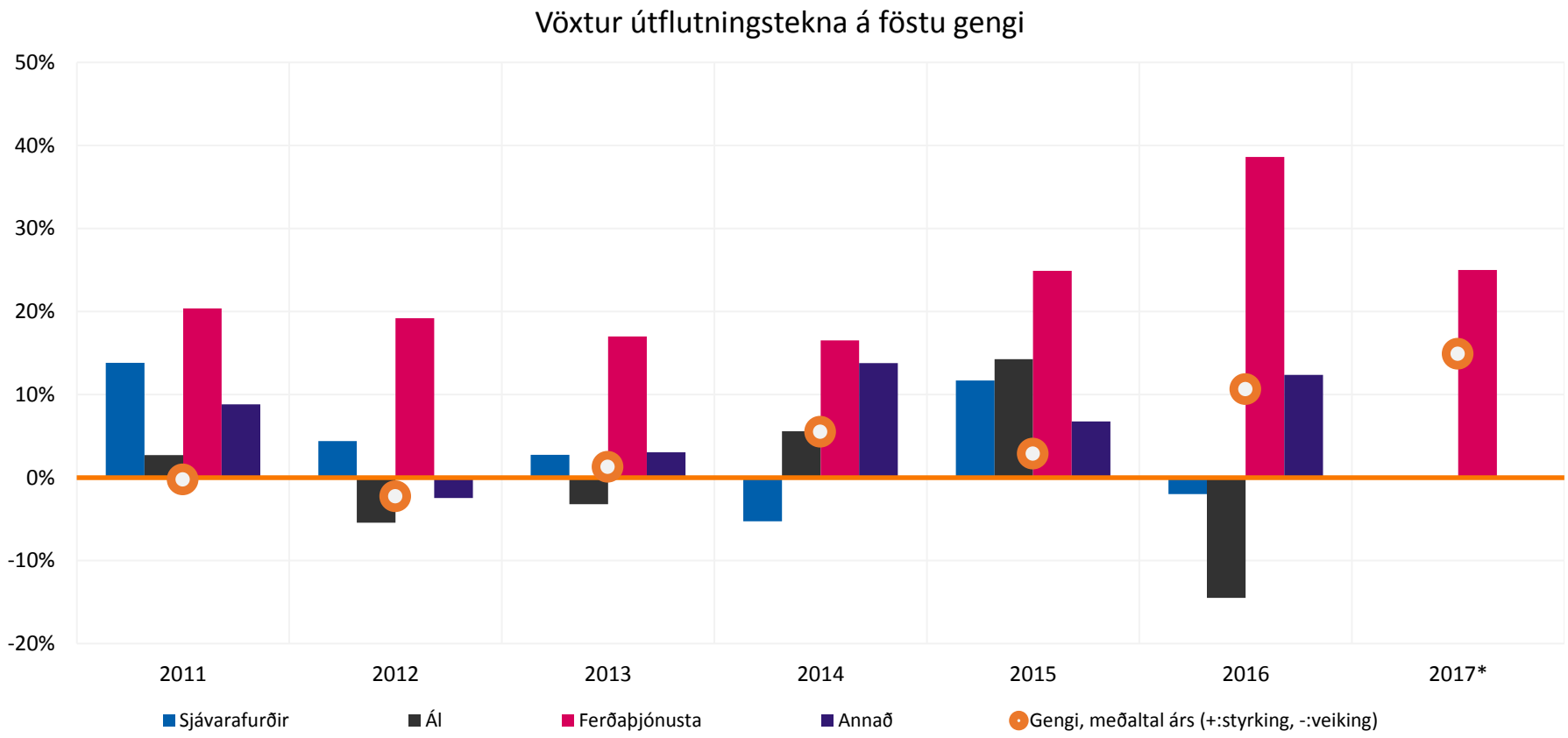

Heimildir: Hagstofa Íslands, Greiningardeild Arion banka. *Miðað við ferðamannaspá Greiningardeildar og gengi 1. mars

Arion banki – fyrir framtíðina

Erum við að sjá fyrstu merkin um að mesti vöxturinn sé liðinn?

Ferðamönnum hefur fjölgað minna en ISAVIA spáði fyrir um í fjóra mánuði í röð

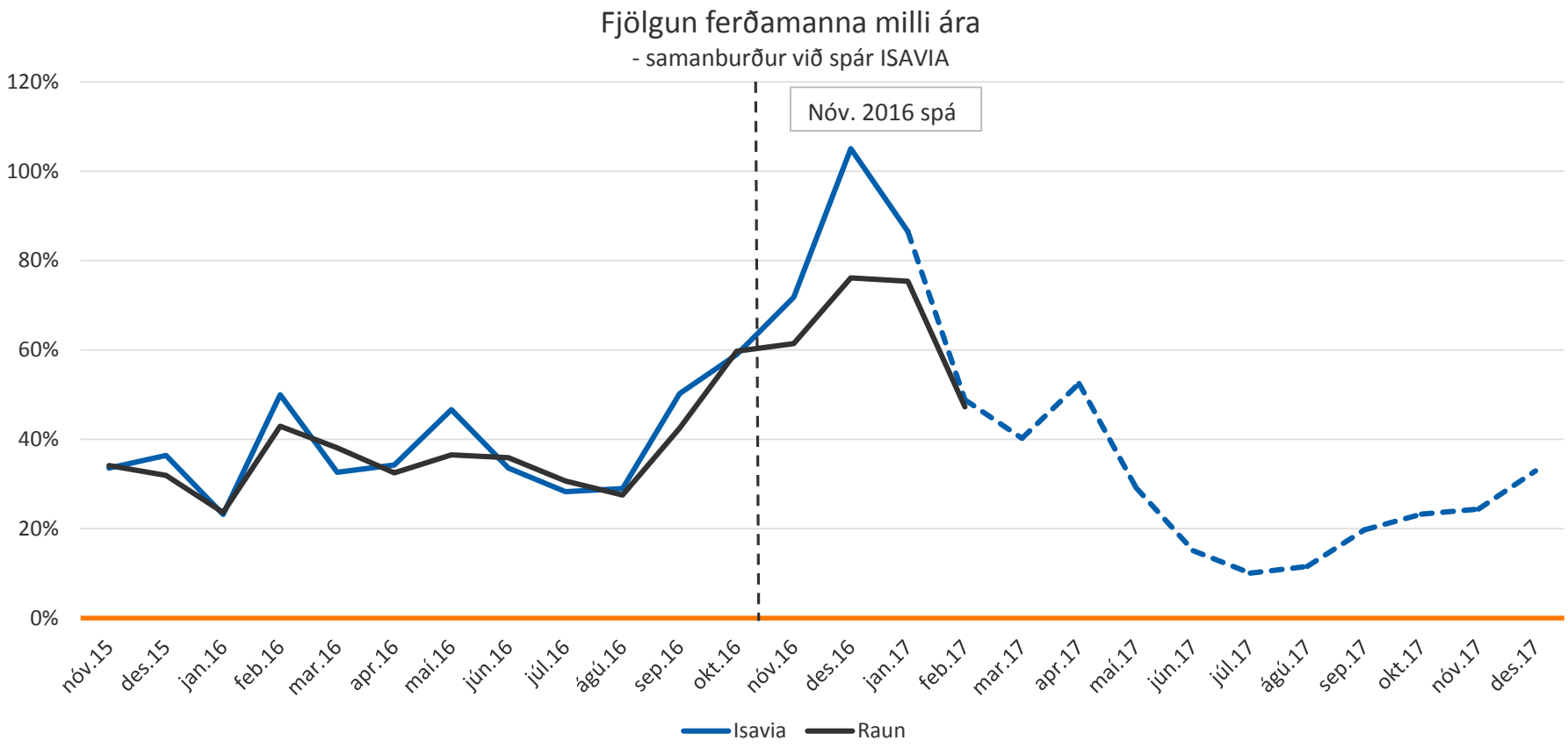

Heimildir: Ferðamálastofa, ISAVIA.

Arion banki – fyrir framtíðina

Nýjustu kortaveltatölur benda til töluverðs samdráttar í tekjum af hverjum ferðamanni

Virðist vera bein afleiðing sterkara gengis krónunnar

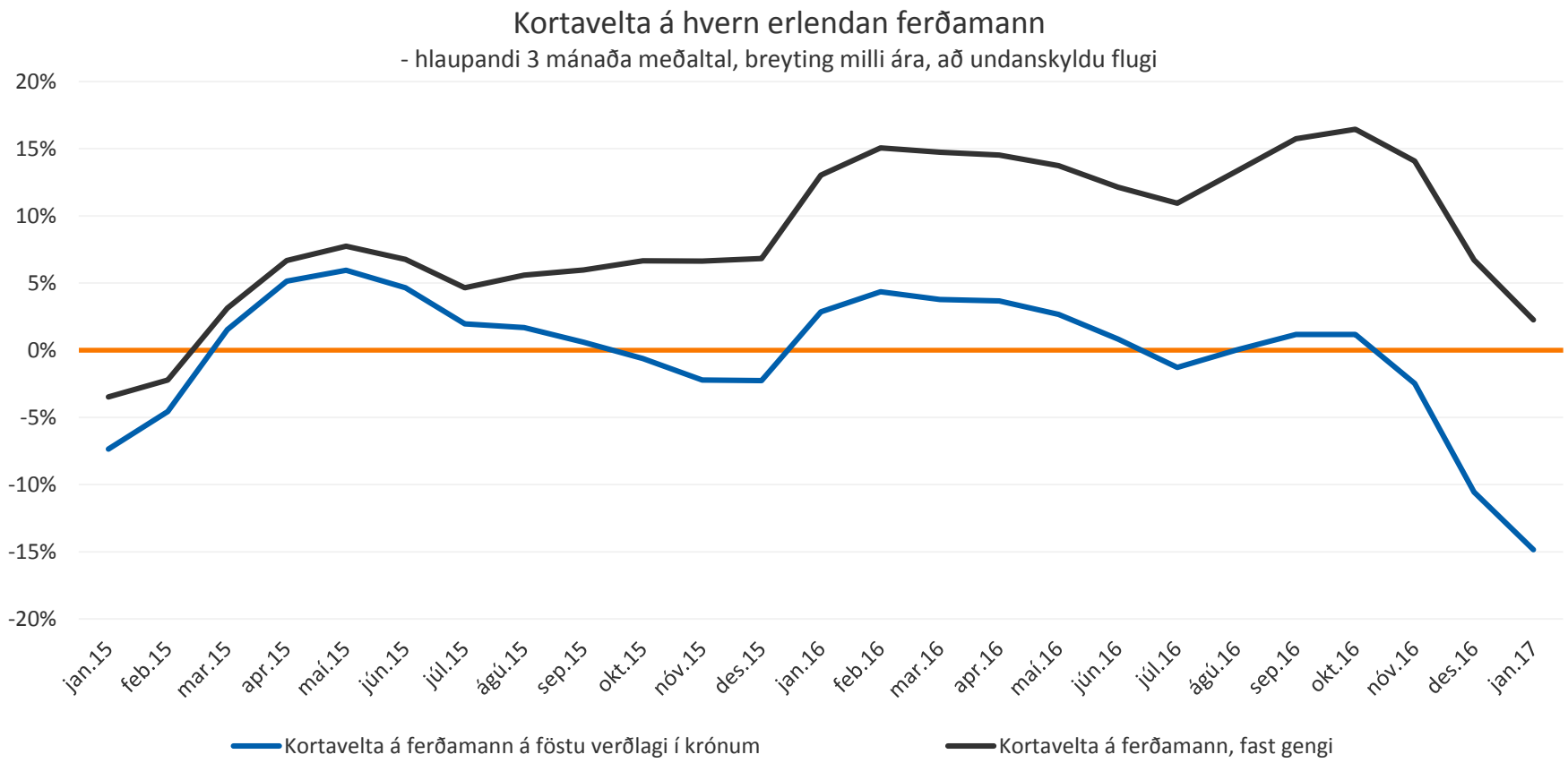

Heimildir: RSV, Seðlabanki Íslands, Ferðamálastofa.

Arion banki – fyrir framtíðina

Hótel í Reykjavík eru troðfull allt árið

Utan höfuðborgarsvæðisins styttist í að hótel verði full allt árið ef spár rætast

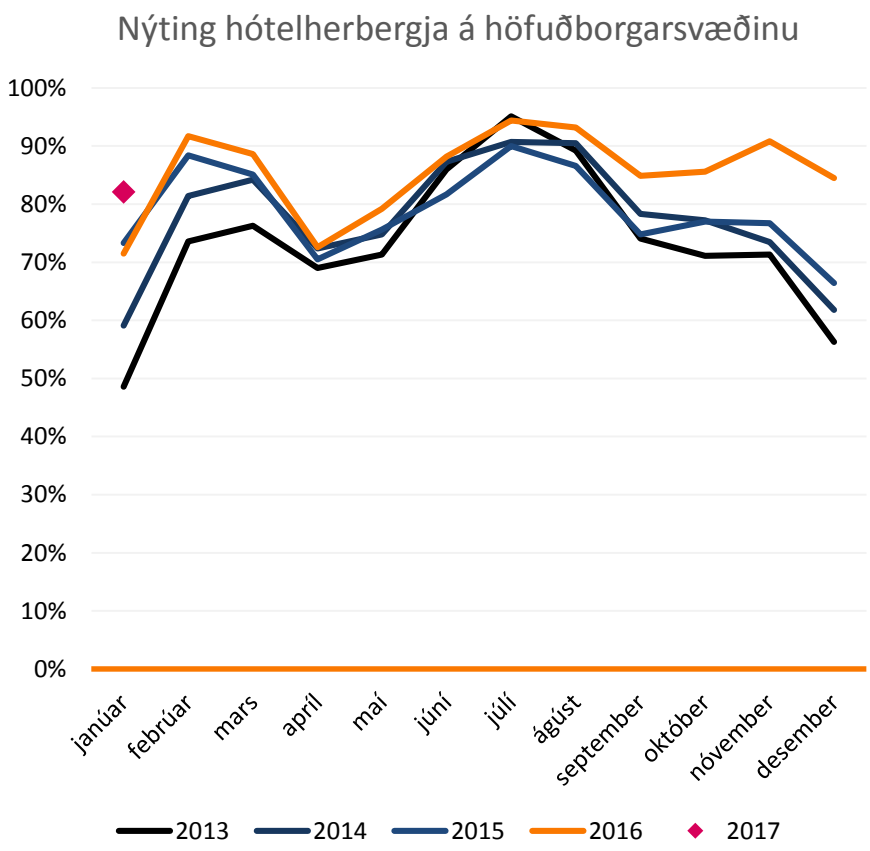

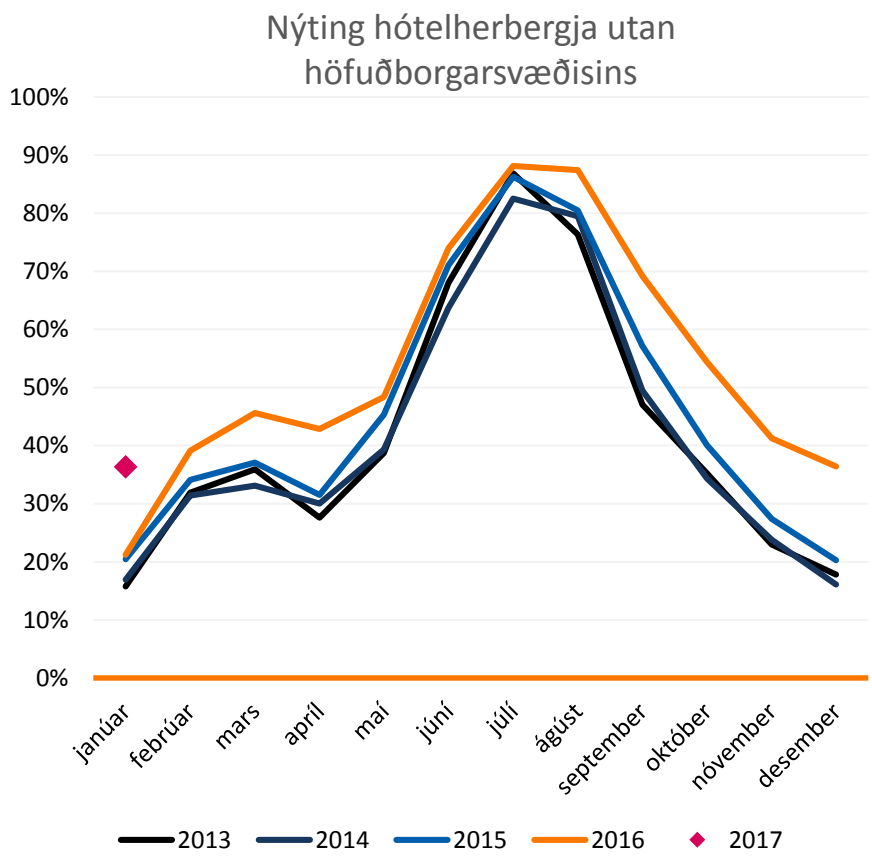

Heimildir: Hagstofa Íslands, Greiningardeild Arion banka

Nýting hótelherbergja hefur batnað mjög mikið um nær allt land

Hástökkvarinn er Austurland þar sem nýting hefur nærri þrefaldast milli ára

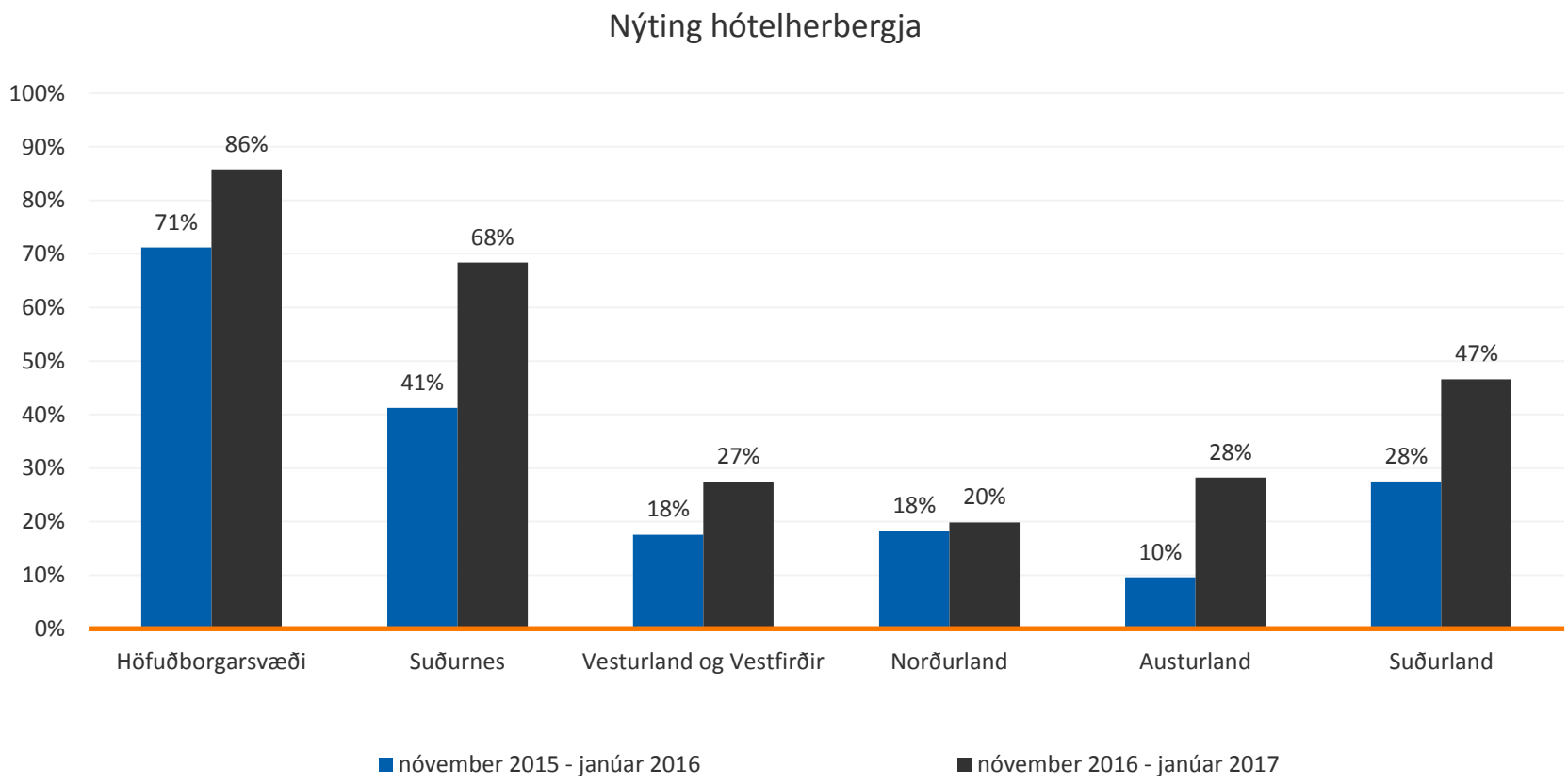

Heimildir: Hagstofa Íslands, Greiningardeild Arion banka.

Hvar á allt þetta fólk að sofa? Áætlun um þörf á gistirýmum ef spá um fjölgun ferðamanna gengur eftir

Ef ferðamannaspáin rætist vantar gistirými yfir háannatímann sem er ígildi meira en allra hótelherbergja á höfuðborgarsvæðinu.

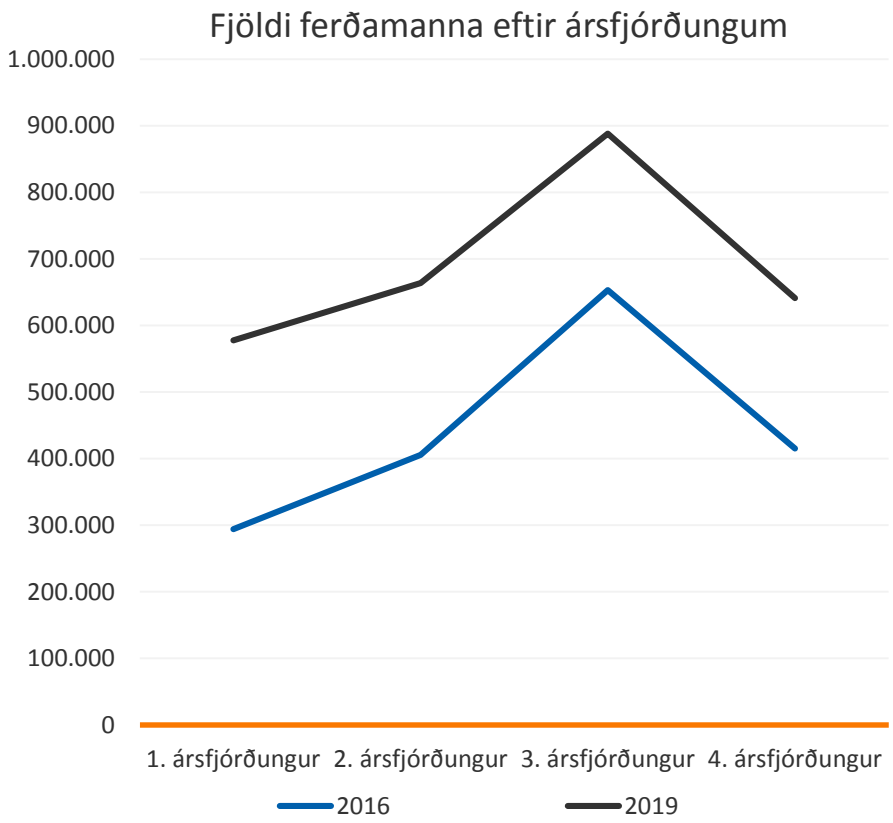

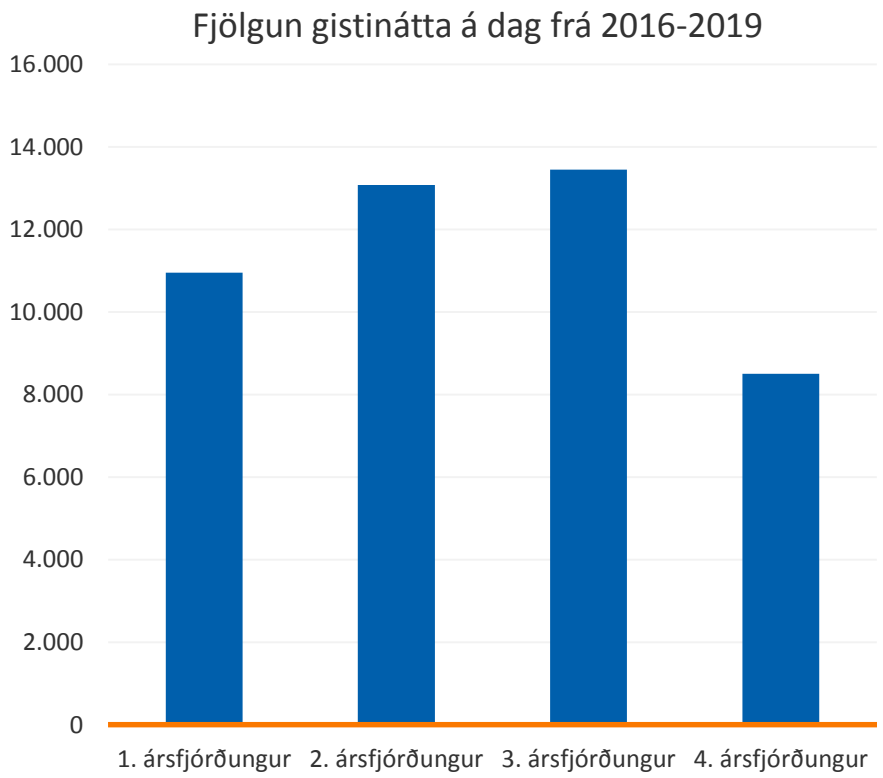

Heimildir: Hagstofa Íslands, Greiningardeild Arion banka.

Um 2.700 ný herbergi eru áætluð á höfuðborgarsvæðinu á næstu árum

Ferðamönnum mun fjölga lítillega meira en hótelherbergjum skv. spánni

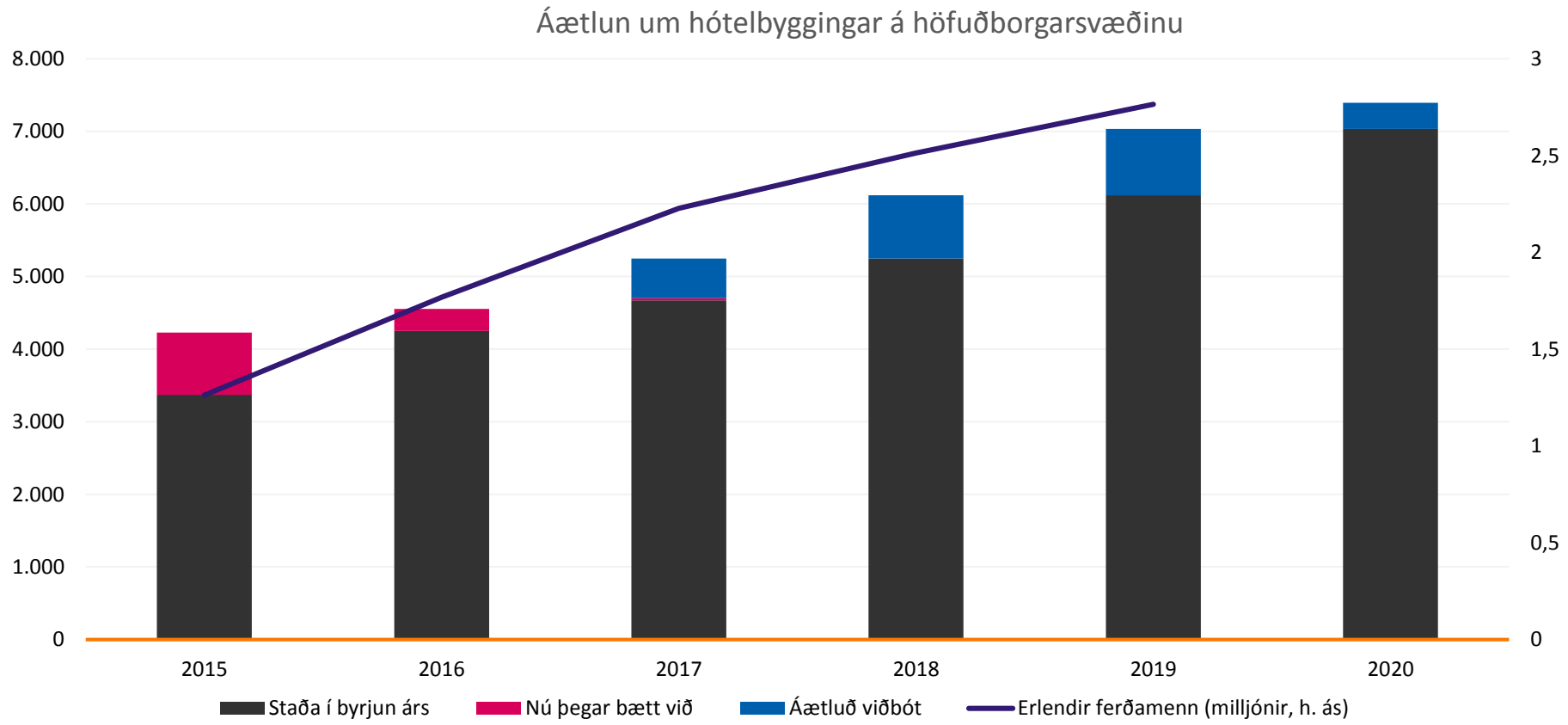

Heimildir: Hagstofa Íslands, Reykjavíkurborg – skrifstofa eigna og atvinnuþróunar, Greiningardeild Arion banka

Aukin ferðamannafjöldi reynir á ýmsa innviði hagkerfisins

Ferðamannastraumurinn skapar t.d. aukið álag á vegakerfið sem sést í mikilli aukningu umferðar á hringveginum og víðar

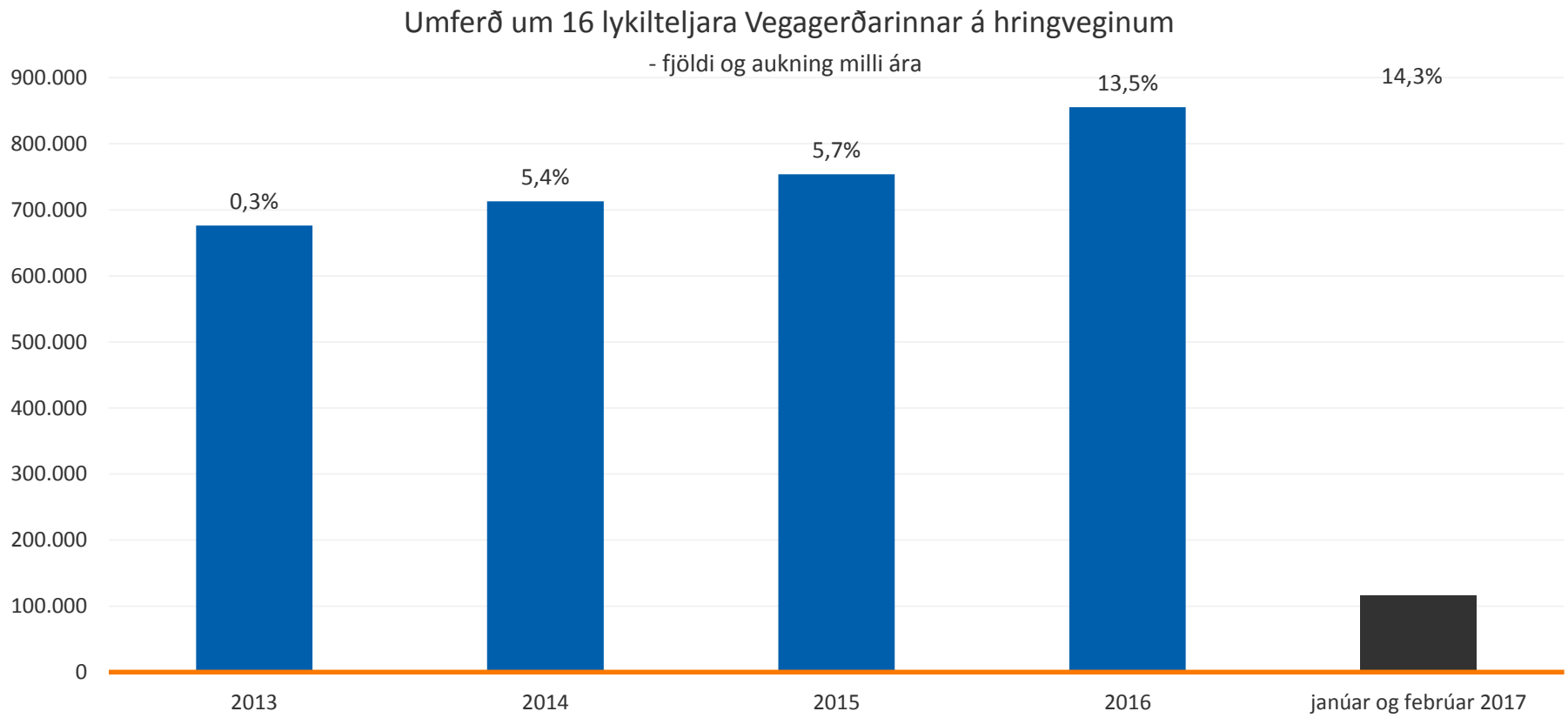

Heimild: Vegagerðin

Arion banki
– fyrir framtíðina

Fjárfesting í vegasamgöngum hefur ekki haldið í við fjölgun bifreiða

Árið 2015 var fjárfesting í vegum og brúm um helmingi minni en árið 1995. Skv. fjárlögum 2016 var um 10% aukning fjárframlaga til vegaframkvæmda og 24.295 bílar voru nýskráðir

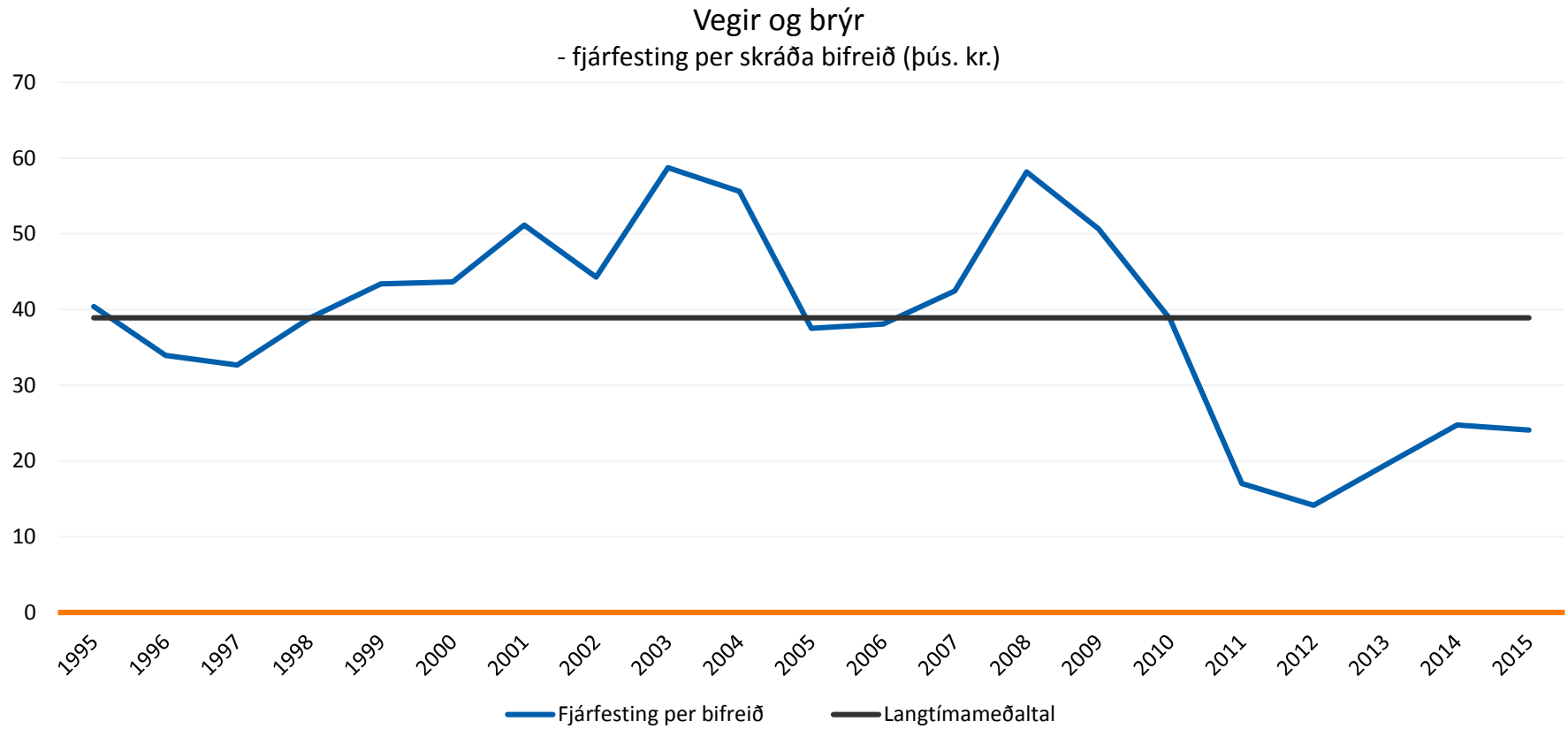

Heimildir: Hagstofa Íslands, Samgöngustofa, Greiningardeild Arion banka

Gróflega má áætla að uppsöfnuð fjárfestingaþörf í vegakerfinu hafi verið rúmlega 20 ma.kr. frá árinu 2011 til ársloka 2015

Bara eitt dæmi um hvar má gera betur í uppbyggingu innviða

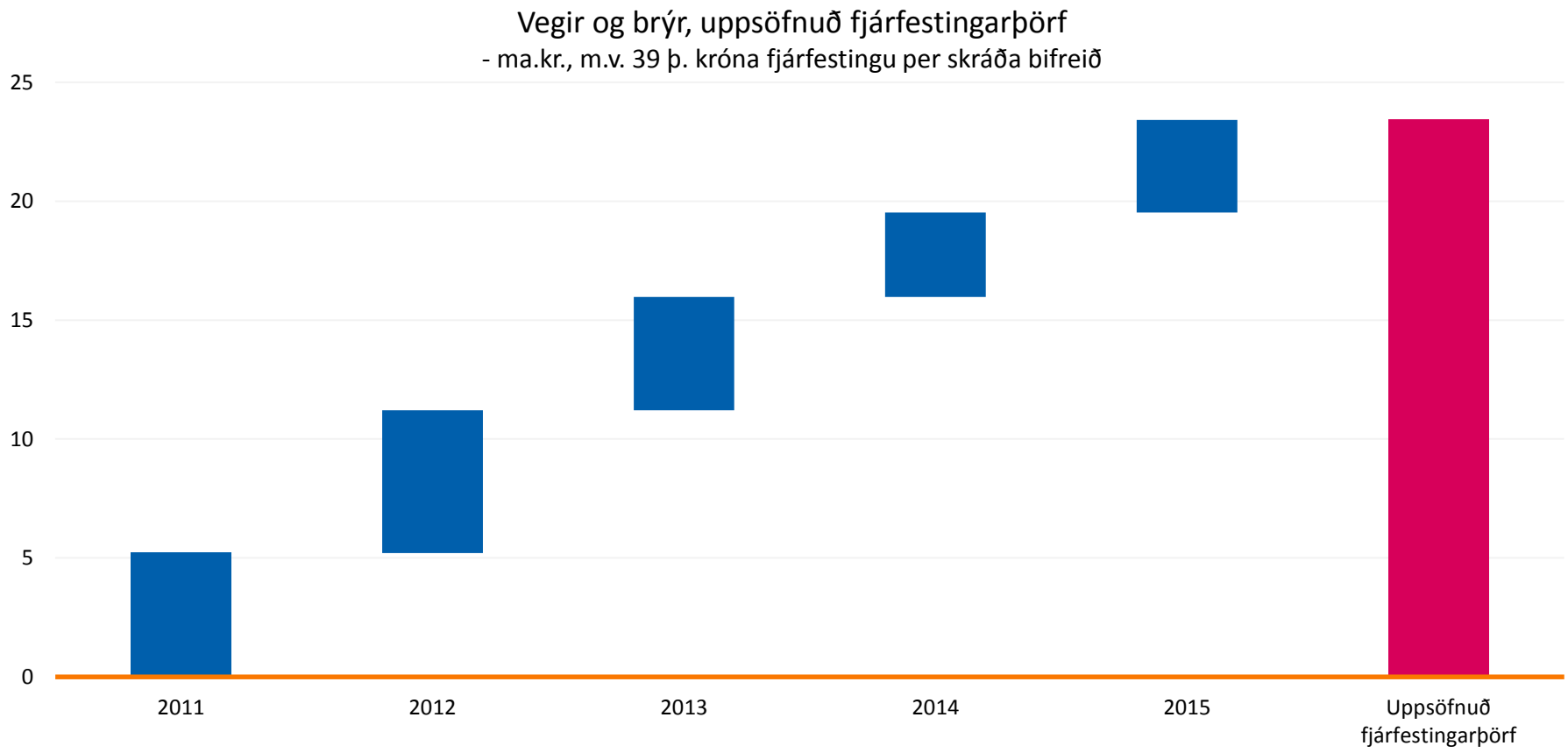

Heimildir: Hagstofa Íslands, Samgöngustofa, Greiningardeild Arion banka

Hver er tilgangur gjaldtöku? Hvaða skilyrði þarf hún að uppfylla?

Hvort að gjaldtaka af ferðaþjónustu nái markmiðum sínum ræðst af miklu leyti af útfærslunni. Þó vekjum við athygli á að til greina ætti að koma að skoða gjaldtöku sem heldur aftur af of hrarðri fjölgun ferðamanna. Bein gjaldtaka og komu- eða brottfarargjald uppfylla skilyrðin hér að neðan. Athuga skal að þessi framsetning er eingöngu til einföldunar og málið talsvert flóknara eðli málsins samkvæmt.

	Hagkvæmni og skilvirkni	Aflar tekna til uppbyggingar ferðamannastaða og innviða	Hefur áhrif á dreifingu ferðamanna	Heldur aftur af of hraðri fjölgun ferðamanna
Komu- eða brottfarargjald	✓	?	✗	✓
Gistináttaskattur	?	?	?	?
Bein gjaldtaka á ferðamannastöðum	?	✓	✓	✗
Gjald á ferðaþjónustufyrirtæki	?	?	✗	?

Arion banki – fyrir framtíðina

Við höfum staðið lengi á krossgötum

Djöflaeyja:

- Engin aðgangsstýring
- Margir ferðamannastaðir verða ofsetnir
- Grotnandi innviðir og óánægja í samfélaginu
- Krónan verður of sterk og aðrar útflutningsgreinar líða fyrir ferðaþjónustu
- Versnandi afkoma ferðaþjónustufyrirtækja
- Orðsporshnekkir

Draumaland:

- Skynsamleg gjaldtaka til uppbyggingar innviða
- Góð dreifing ferðamanna í tíma og rúmi
- Viðráðanlegur vöxtur og ánægja í samfélaginu
- Gengi krónunnar í góðu jafnvægi svo aðrar útflutningsgreinar blómstra
- Framleiðni vex og afkoma ferðaþjónustu batnar áfram
- Góðu orðspori er viðhaldið

Arion banki
– fyrir framtíðina

Fyrirvari

- Kynning þessi er eingöngu ætluð til upplýsinga og er ekki ætluð sem grundvöllur fyrir ákvörðunum móttakanda. Upplýsingar sem fram koma í þessari kynningu fela ekki í sér loforð eða spá um framtíðina. Bankanum ber ekki skylda til að útvega móttakanda aðgang að frekari upplýsingum en þeim sem fram koma í kynningu þessari, eða til að uppfæra þær upplýsingar sem þar koma fram. Bankanum ber ekki skylda til að leiðrétta upplýsingar, reynist þær rangar.
- Upplýsingar um bankann, dótturfélög og hlutdeildarfélög hafa ekki verið staðfestar. Kynning þessi felur ekki í sér tæmandi upplýsingar um bankann, dótturfélög eða hlutdeildarfélög hans.
- Upplýsingar sem fram koma í kynningu þessari eru byggðar á fyrirliggjandi upplýsingum, áætlunum um væntanlega þróun ytri skilyrða o.fl. Eru upplýsingarnar háðar ýmsum óvissuþáttum og geta þær breyst án fyrirvara.
- Bankinn, þ.m.t. hluthafar, stjórnendur, starfsmenn og ráðgjafar þeirra, taka enga ábyrgð á þeim upplýsingum, forsendum og niðurstöðum sem fram koma í kynningunni eða upplýsingum sem eru veittar í tengslum við hana. Munu framangreindir aðilar ekki gefa yfirlýsingar um að upplýsingarnar, forsendurnar og niðurstöðurnar séu nákvæmar, áreiðanlegar eða fullnægjandi og þeir skulu ekki bera skaðabótaábyrgð á tjóni sem rekja má til þess að þær reynist ónákvæmar, óáreiðanlegar eða ófullnægjandi.
- Móttaka þessarar kynningar skal ekki talin fela í sér fjárfestingarráðgjöf af hálfu bankans.
- Með móttöku þessarar kynningar fellst móttakandi á framangreindan ábyrgðarfyrirvara.

Arion banki
– fyrir framtíðina

Takk fyrir